

Justitiedepartementet

Svar skickat till:

ju.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till ju.L2@regeringskansliet.se

REMISSVAR FRÅN FOLKSPEL IDEELL FÖRENING AVSEENDE SOU 2023:38 ETT FÖRSTÄRKT KONSUMENTSKYDD MOT RISKFYLLD KREDITGIVNING OCH ÖVERSKULDSÄTTNING – DNR Ju2023/01643

Folkspel Ideell Förening, fortsatt **"Folkspel"**, inkommer härmed med yttrande i rubricerat ärende.

Folkspel är anordnare av och licenshavare för olika lotterier såsom Bingolotto, Bingolottos julkalender och Sverigelotten, vilka alla anordnas till förmån för svenskt föreningsliv. Folkspel innehar licens för spel för allmännyttiga ändamål enligt spellagens 6:e kapitel.

SAMMANFATTNING

Folkspel styrker, och är positivt inställt till, Justitiedepartementets övergripande slutsats att det behöver vidtas flera olika åtgärder för att öka konsumentskyddet på konsumentkreditområdet.

Folkspel vill dock med detta yttrande framföra en begäran om förtydligande avseende Justitiedepartementets förslag avseende en skärpt reglering av möjligheten att erbjuda spel på kredit.

Sammanfattningsvis är Folkspel av den bestämda uppfattningen att lotterier där en spelare ringer in till ett tv-program för att delta i ett allmännyttigt lotteri och sedan betalar insatsen för lotteriet genom betalning av telefonabonnemangsfaktura inte ska omfattas av det föreslagna främjandeförbudet. Folkspel begär därför att detta förtydligas i det kommande lagstiftningsarbetet.

Folkspels önskemål samt skälen därtill utvecklas nedan.

EN SKÄRPT REGLERING AV MÖJLIGHETEN ATT ERBJUDA SPEL PÅ KREDIT

Dagens reglering

I spellagen har det införts ett särskilt kapitel om spelansvar (14:e kapitlet). Portalparagrafen i kapitlet om spelansvar handlar om licenshavarnas omsorgsplikt. Omsorgsplikten innebär en skyldighet för licenshavare att vidta olika former av spelansvarsåtgärder för att motverka överdrivet spelande.

Enligt spelansvarsbestämmelsen i spellagen 14 kap. 8 § är det förbjudet för licenshavare att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spel.

I spellagen finns en möjlighet för Spelinspektionen att medge undantag från kreditförbudet (14 kap. 8 § andra stycket) för spel för allmännyttiga ändamål. Spelinspektionen har beviljat sådant undantag vid ett flertal tillfällen för licenshavare som säljer lotterier genom faktura och som löper som en prenumeration under en viss tid.

Spelinspektionen har i ett rättsligt ställningstagande¹ uttalat sig om möjligheten att spela på kredit i förhållande till omsorgsplikten i spellagen. Det framgår uttryckligen av ställningstagandet att det *inte gäller för de lotterier som har undantagits från kreditförbudet enligt 14 kap. 8 § andra stycket spellagen*. Spelinspektionen har i ställningstagandet uttalat att det inte är förenligt med omsorgsplikten att licenshavare på något sätt bidrar eller uppmuntrar till att spelare tar lån för att upprätthålla sitt spelande. Vidare ansåg Spelinspektionen att det inte heller är förenligt med omsorgsplikten att möjliggöra faktura som betalningsalternativ eller att erbjuda betalningsalternativ där insättningar görs via telefonen och kostnaden läggs på telefonabonnemangsfakturan, eftersom dessa förfaranden bidrar till spel på kredit.

Spelinspektionens rättsliga ställningstagande har använts som grund för utredningen för att presentera de föreslagna lagändringarna.²

Folkspels ställningstaganden

Folkspel styrker utredningens förslag om att bestämmelsen om kreditförbud i spellagen ska utvidgas så att det ska vara förbjudet för en licenshavare eller ett spelombud att främja möjligheterna för någon annan att erbjuda eller lämna kredit för insatser i spel.

Folkspel är dock av uppfattningen att vissa aspekter behöver förtydligas för att säkerställa att förslaget ger önskad effekt och inte leder till oönskade konsekvenser.

Utredningen föreslår att det ska vara förbjudet för en licenshavare eller ett spelombud att *främja möjligheterna* för någon annan att erbjuda eller lämna krediter för insatser i spel. Förslaget föreslås dock inte omfatta ett förbud mot att betala spelande genom att utnyttja en redan för något annat ändamål beviljad kredit. Folkspel styrker utredningens bedömning att det inte finns tillräckliga skäl för att införa ett förbud mot att betala spelande med kreditkort och att ett sådant betalningsförfarande därför inte ska anses omfattas av definitionen "*främja möjligheterna*". I sammanhanget vill Folkspel dessutom framföra att en fakturabetalning bör jämföras med en kreditkortsbetalning. Detta då det kreditgivande företaget inför både prövningen av en ansökan om kreditkort och vid möjligheten att bevilja fakturabetalning har att följa god kreditgivningssed.

Folkspel önskar därutöver att utredningen förtydligar sitt ställningstagande avseende licenshavares möjlighet att tillåta att insatsen till spelet sker via ett telefonabonnemang och att betalningen sedan görs via telefonabonnemangsfaktura och huruvida detta ska anses omfattas av definitionen "*främja möjligheterna*". I avsnitt 16.12 i utredningen avseende

¹ Spelinspektionen, *Spel på kredit i förhållande till omsorgsplikten i 14 kap. 1 § spellagen (2018:1138)*

² SOU 2023:38 s. 283

författningskommentaren till förslaget till lag om ändring i spellagen (2018:11:38) framgår följande.

”Ett exempel på att underlätta spel på kredit är om licenshavaren eller spelombudet tillåter att insatsen till spelet sker via ett mobilabonnemang och att betalningen sedan görs via mobilabonnemangsfaktura.”

Av ovan uttalande framgår det dock inte vilka typer av spel som avses. Det är olyckligt att utredningen inte utvecklar detta uttalande ytterligare. Folkspel har under mer än 30 års tid haft ett upplägg för Bingolotto där spelare ges möjlighet att under tv-sändningen ringa in till programmet för att delta i spelet och att insatsen för spelaren därefter betalas genom spelarens telefonabonnemangsfaktura. Det ska särskilt noteras att ovan upplägg är en tilläggsprodukt, då en spelare endast kan ringa in under förutsättning att spelaren har en giltig bingolett till aktuellt speltillfälle. Den interaktivitet som tilläggsprodukten genererar för spelaren är en central del av konceptet Bingolotto, och därigenom Folkspels verksamhet, som genererar betydande belopp till det allmännyttiga föreningslivet. För att sätta saken i perspektiv har Bingolotto under sin 32 åriga livstid genererat miljardbelopp till svenskt föreningsliv, ett stöd som svenskt föreningsliv nu riskerar gå miste om Bingolotto inte kan fortsätta använda ett upplägg med betalning av insats genom telefonabonnemangsfaktura.

Anledningen till att det ursprungliga kreditförbudet infördes i lotterilagen, och sedermera även infördes i spellagen, var att om en deltagare i spel och lotterier erbjuds kredit för insatser i spelet av lotterianordnaren kunde han eller hon under spelets gång frestas att *spela långt över sin ekonomiska förmåga*.³ Vidare har regeringen tydligt uttryckt att även om betalning mot faktura är en form av kredit får betalning av *prenumerationslotterier* mot faktura snarare anses utgöra ett *alternativt betalningssätt* än ett sätt att göra det möjligt för dem som inte har råd att spela. Regeringen har gjort bedömningen att det i stället rör sig om en lösning som är praktisk och ekonomisk för både anordnaren och lottköparen. Risken för ett upprepat och oplanerat spelande vid ett sådant upplägg framstod enligt regeringen som i det närmaste uteslutet.⁴

Folkspels tydliga uppfattning är att upplägget för Bingolotto där tittare ges möjlighet att ringa in under tv-sändningen för att delta i spelet och att insatsen för spelaren därefter betalas genom spelarens telefonabonnemangsfaktura inte ska omfattas av det nya främjandeförbudet.

Folkspels upplägg med ett deltagande via telefonsamtal omfattar små insatser (4,95 – 19,90 kr per samtal).⁵ De spelare som de facto ringer in och deltar i tilläggsprodukten gör så till en genomsnittskostnad om cirka 25 kronor per Bingolottosändning. Risken för ett upprepat och oplanerat spelande måste därför även vid detta upplägg vara i det närmaste uteslutet. Det är därför tydligt att Bingolottos upplägg endast bör ses som ett *alternativt betalningssätt*, i likhet med prenumerationslotterier mot faktura, och inte ett sätt att möjliggöra spel för dem som inte har råd att spela. Trots att Folkspels upplägg har en automatisk säkerhetsmekanism i att det krävs ett stort antal aktiva åtgärder (upprepade samtal) för att kunna spela för belopp av större värde har Folkspel infört en extra säkerhetsåtgärd. Som en del av sin omsorgsplikt har Folkspel

³ Prop. 1993/94:182 s. 37

⁴ Prop 2004/05:3 s. 19 samt Prop 2017/18:220 s. 154

⁵ De mest förekommande insatserna är 4,95 respektive 9,90 kr.

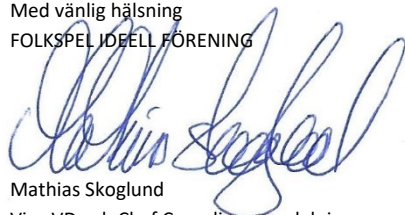
infört en beloppsbegränsning av möjligheten att delta i tilläggsprodukten uppgående till 1 000 kronor per tv-sändning. Trots att beloppsbegränsningen medvetet satts lågt av Folkspel var det mindre än 0,06 % av alla Bingolottospelare år 2022 som kom upp i beloppsbegränsningen. Deltagare i Bingolottos sändningar kan alltså inte frestas att spela *långt över sin ekonomiska förmåga*.

Det ska särskilt noteras att Spelinspektionen även har godkänt detta upplägg under mer än 30 års tid, trots att Spelinspektionen i sitt rättsliga ställningstagande uttalat att det inte är förenligt med omsorgsplikten att erbjuda betalningsalternativ där insättningar görs via telefonen och kostnaden läggs på telefonabonnemangsfakturan.⁶ Följaktligen är det tydligt att Spelinspektionens avsikt med sitt rättsliga ställningstagande, som utredningen även använder som underlag för att införa främjandeförbudet, inte har varit att förhindra de allmännyttiga föreningarna att fortsätta erbjuda kunder att betala insatser för ett tv-sänt lotteri genom betalning via telefonabonnemangsfaktura.

Folkspel förutsätter därför att det i det kommande lagstiftningsarbetet förtydligas att lotterier där en spelare ringer in till ett tv-program för att delta i ett lotteri och sedan betalar insatsen för lotteriet genom betalning av telefonabonnemangsfaktura fortsatt ska vara tillåtet. Som ovan framgått skulle motsatsen, att upplägget inte tillåts, innebära att hela konceptet Bingolotto skulle förändras i sådan grad att det får svåröverskådliga konsekvenser för produkten Bingolotto. En uppenbar risk är att produkten Bingolotto skulle tvingas upphöra, vilket i sig skulle medföra stora negativa konsekvenser för svenskt föreningsliv som riskerar gå miste om betydande belopp. En sådan konsekvens rimmar inte väl med förarbetena till spellagen som tydligt anger att föreningslivet ska främjas och det kan heller inte ligga i linje med syftet bakom ifrågavarande förändringsförslag.

Göteborg den 6 november 2023

Med vänlig hälsning
FOLKSPEL IDEELL FÖRENING

Mathias Skoglund
Vice VD och Chef Compliance avdelningen

⁶ Spelinspektionen, *Spel på kredit i förhållande till omsorgsplikten i 14 kap. 1 § spellagen (2018:1138)*